

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

۲۰۲۴/۰۴/۱۲

ضیا صدر

آیه‌ای و اهل دلی

روزی اهل دلی به من گفت:

هرگاه پرسش‌های اساسی سراغت آمد، جست‌وجو کردی و به پاسخی نرسیدی! درمانده و ناامید شدی، همان لحظه برو سراغ قرآن حتماً به جواب‌هایی خواهی رسید که قلبت را آرام و روحت را نرم و آسوده می‌کند. هرچند بنده تا کنون این توفیق برایم حاصل نشده، اما گاهی که از سر اتفاق به برخی از آیات در لابه‌لای فضای مجازی برمی‌خورم که برایم تأمل برانگیز است. منطق وجودی‌ام به من می‌گوید که نباید از کنار آنها به سادگی عبور کرد.

مثلاً این آیه از قرآن،

"كثيْرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ طَلَهُمْ قُلُوْبٌ لَا يَفْقَهُوْنَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُوْنَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُوْنَ بِهَا ؕ أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ ؕ أُولَٰئِكَ هُمُ الْعَاقِلُونَ" 197 اعراف.

بدون مراجعه به هیچ یک از منابع تفسیری و ترجمه‌ای من این آیات را اینگونه درک کردم.

ترجمه از من "عده‌ای کثیری از انسانها و اجنه هستند که از قلبی که دارند برای فهمیدن استفاده نمی‌کنند، از چشم و گوش‌ی که دارند برای دیدن و شنیدن بهره نمی‌گیرند. همین‌ها شبیه حیوانات هستند، بلکه فرومایه و پست‌تر از حیواناتند. اینها غفلت زدگانند".

این آیه نوعی انسان‌شناسی ویژه‌ای را فرار روی ما قرار می‌دهد.

از کثرت آدمیان و اجنه‌ای پرده برمی‌دارد که از ابزار وجودی خود بهره نمی‌گیرند. آنهایی که از ابزار وجودی خود استفاده نمی‌کنند را فرومایه و بی‌ارزش می‌داند.

بدین معنا که وقتی انسان از ابزار وجودی‌اش بهره نمی‌برد، بی‌ارزش می‌گردد، یا به عبارت دیگر، کسانی که از ابزار وجودی خود بهره می‌برند در حقیقت کسب ارزش و اعتبار برای خود می‌کنند و ارزش محصول بهره‌وری از ابزار فهم است.

بی‌ارزشی فرایندی است که در نزد خود فرد اتفاق می‌افتد و هم رفته رفته در نزد دیگران آشکار می‌گردد. انسان فرومایه چون ارزشی برای خود قائل نیست استعداد دست زدن به هر کاری را پیدا می‌کند و از هیچ کار که برخلاف منافع حیاتی‌اش است، ابا نمی‌ورزد. بدین روی او طی این روند، در نهایت به دست خودش مستهلک و نابود می‌گردد.

به این موضوع اگر به دقت نگریسته شود، در عالم واقع ما شواهد بی‌شماری روزانه برای آن می‌توانیم ببینیم.

از مفهوم ضمنی این آیه این طور دانسته می شود که در حقیقت وظیفه انسانی انسان، استفاده از ابزار وجودی اش است، البته استفاده صحیح از این ابزار. رشد و کمال محصول بهره‌گیری از امکانات و ابزاری است که او به صورت طبیعی با خود دارد .

در این آیه به نظر می‌رسد که قلب، چشم و گوش، ابزار معرفت هستند. جالب است که در این آیه از عقل به عنوان ابزار معرفت نام برده نشده است. احتمالاً ما طبق این آیه از قرآن ما می‌توانیم درک کنیم که به نوعی از بهره‌گیری از این ابزار "عقل" می‌توان نامید و نوعی دیگری از بهره‌گیری از این ابزار جهل می‌توان نام نهاد .
من از این آیه به شکل آزاد این گونه فهمیدم.